SLOVENSKÉ NÁRODNÉ
STREDISKO
PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Hlavná 68
040 01 Košice
Slovensko

055/230 41 21
info@snslp.sk
www.snslp.sk

Odborné stanovisko

Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva (ďalej ako „*Stredisko*“) dňa XXX doručili XXX (ďalej ako „*klienti*“) podnet vo veci diskriminácie a porušenia práv ich maloletej dcéry XXX (ďalej ako „*XXX*“), zo strany XXX (ďalej ako „*materská škola*“).

Stredisko v zmysle ustanovenia § 1 ods. 2 písm. f) zákona č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva vydáva na požiadanie fyzických osôb alebo právnických osôb alebo z vlastnej iniciatívy odborné stanoviská vo veciach dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona.

V rámci odborného stanoviska Stredisko posudzovalo výlučne tie skutočnosti, ktoré by mohli vykazovať znaky menej priaznivého zaobchádzania v zmysle antidiskriminačnej legislatívy.

Opis posudzovaného prípadu

XXX je štvorročné dieťa s diagnózou Morbus down (Downov syndróm). Rozhodnutím o prijatí dieťaťa na predprimárne vzdelávanie v materskej škole zo dňa XXX (ďalej ako „*rozhodnutie o prijatí*“) bola prijatá do materskej školy s určením adaptačného pobytu od XXX do XXX. Po desiatich dňoch v kolektíve bola XXX z materskej školy vylúčená a to Rozhodnutím o predčasnom skončení predprimárneho vzdelávania dieťaťa v materskej škole zo dňa XXX (ďalej ako „*rozhodnutie o predčasnom skončení*“), pričom ako dôvod bolo uvedené, že dieťa „nezvláda samoobslužné činnosti“. Predprimárne vzdelávanie XXX bolo ukončené od XXX. V odôvodnení rozhodnutia o predčasnom skončení materská škola uviedla, že „*Zákonný zástupca neuviedol pravdivé údaje v žiadosti o prijatie dieťaťa, t. j. neuviedol, že dieťa nie je odplienkované. S odvolaním sa na konzultácie zákonného zástupcu dieťaťa – matky – s triednou učiteľkou, materská škola nevie dieťaťu poskytnúť potrebné a vyhovujúce podmienky na výchovu a vzdelávanie*.“

Klienti voči rozhodnutiu o predčasnom skončení podali odvolanie, v ktorom sa domáhali zrušenia predmetného rozhodnutia. Materská škola odvolanie spolu so spisovým materiálom predložila na rozhodnutie odvolaciemu orgánu – mestu XXX ako školskému úradu. Mesto XXX Rozhodnutím zo dňa XXX odvolanie klientov zamietlo. Z rozhodnutia mesta XXX ako odvolacieho orgánu vyplýva, že dňa XXX materská škola vydala rozhodnutie o prijatí maloletej na predprimárne vzdelávanie. Rodičia žiadosť o prijatie na predprimárne vzdelávanie XXX doručili materskej škole dňa XXX. V nasledujúci deň XXX doručili aj ostatné požadované dokumenty k zápisu.[1] V rámci

[1] Súčasťou doručených dokumentov bolo aj „Vyjadrenie na účel poskytnutia podporného opatrenia“.

Hlavná 68
040 01 Košice
Slovensko

055/230 41 21
info@snslp.sk
www.snslp.sk

odôvodnenia mesto XXX uviedlo, že dospelo k nasledovným záverom „*Rodičia dieťaťa pri zápise svojej dcéry do materskej školy zamlčali dôležitú informáciu pre prijímanie detí do materskej školy, t. j. že dieťa samostatne nezvláda samoobslužné činnosti – nemá osvojené základné hygienické návyky a potrebuje plienky. Táto skutočnosť je jedná z prekážok, ktorá je uvedená v školskom poriadku, pre ktoré nemôže byť dieťa prijaté do materskej školy. Sebaobslužné úkony dieťaťa zabezpečuje nepedagogický zamestnanec školského podporného tímu, nie asistent učiteľa. Škola podľa potreby žiada o pridelenie asistenta učiteľa. Pre uvedenú diagnózu dieťaťa v potvrdení o jeho zdravotnej spôsobilosti bolo pred začiatkom školského roka dňa XXX vyvolané stretnutie v predmetnej materskej škole medzi matkou dieťaťa a triednou učiteľkou. Matka na stretnutí nespresnila zvládanie sebaobslužných úkonov svojej dcéry a zavádzajúco uviedla, že v osobnej skrinke dieťaťa nechá plienky a cvičné nohavičky pre prípadnú potrebu. V ten istý deň matka odovzdala škole správu z diagnostického vyšetrenia – SŠCPaP zo dňa XXX, v ktorej bolo potvrdené, že dieťa nezvláda samoobslužné úkony*.“ V odôvodnení rozhodnutia mesto XXX ďalej uvádza, že „*Riaditeľ materskej školy pri vydávaní rozhodnutia o prijatí dieťaťa do materskej školy bol oboznámený o zdravotnom stave dieťaťa a o povinnom očkovaní dieťaťa. Odvolací orgán zo spisového materiálu zistil, že odvolatelia pri zápise zamlčali dôležitú informáciu o podporných opatreniach, ktoré dieťa potrebuje, t. j. že dieťa nezvláda samoobslužné činnosti a potrebuje plienky celodenne. Dňa XXX bola predmetnej materskej škole doručená správa z diagnostického vyšetrenia – SŠCPaP zo dňa XXX, v ktorej je uvedené, že dieťa potrebuje zabezpečiť sebaobslužné činnosti. V čase vydania rozhodnutia o prijatí dieťaťa do materskej školy, dňa XXX, škola disponovala informáciou, že dieťa samostatne zvláda sebaobslužné činnosti. Dieťa, ktoré samostatne nezvláda sebaobslužné činnosti je prekážkou k prijatiu dieťaťa do materskej školy, resp. je dôvodom k predčasnému skončeniu adaptačného vzdelávania v materskej škole podľa školského poriadku*.“

V rámci podnetu a jeho následných doplnení, v súvislosti so skutočnosťami uvedenými v rozhodnutí mesta XXX a celým priebehom zápisu a prijatia XXX do materskej školy klienti Strediska uviedli nasledovné. Pred nástupom do materskej školy bola XXX *plienkovaná*, pričom v domácom prostredí na slovné výzvy, či potrebuje ísť na toaletu zatiaľ nereagovala iniciatívne, čo môže súvisieť s jej aktuálnym obdobím. Avšak, ak ju fyzicky klienti posadili na toaletu, rozumela účelu a vedela, čo sa od nej očakáva. O týchto skutočnostiach a teda o tom, že XXX ešte nezvláda sebaobslužné úkony a vyžaduje celodenné *plienkovanie*, klienti materskú školu informovali už dňa XXX počas Dňa otvorených dverí.[2] Na tejto akcii bola klientka a stará mama XXX spolu s XXX, takže pedagógovia mali možnosť XXX vidieť, pričom o jej potrebách sa klientka s personálom materskej školy rozprávali otvorene. Keď prišli na Deň otvorených dverí, XXX hneď vbehla do triedy a sadla si k stolu, kde si deti kreslili. Pri stole sedela triedna učiteľka XXX (ďalej ako „*triedna učiteľka*“). Keď XXX uvidela, jej okamžitá reakcia bola: "*Ja viem, kto*

[2] Matka XXX informovala na Dni otvorených dverí o nasledovných skutočnostiach. Hygiena: XXX je plne plienkovaná, Obliekanie: potrebuje pomoc pri obliekaní a vyzliekaní, Stravovanie: dokáže sa najesť a napiť, Zručnosti a záujmy: pozná a má rada pesničky a básničky, rada spieva, tancuje a má rada čítanie.

Hlavná 68
040 01 Košice
Slovensko

055/230 41 21
info@snslp.sk
www.snslp.sk

ty si." Zjavne hneď vedela, o koho ide, a sama klientke potvrdila, že zástupkyňa riaditeľa XXX (ďalej ako „*zástupkyňa riaditeľa*“) jej už vopred spomínala, že takéto dievčatko príde na Deň otvorených dverí a budú ho mať v škôlke, nakoľko dohoda o prijatí XXX padla už v prvom telefonáte, keď klientka telefonicky komunikovala s materskou školou, že majú dievčatko s Downovým syndrómom a hľadajú pre ňu škôlku.[3] Klientka počas rozhovoru vysvetlila, že keď XXX dajú na záchod, presne vie, čo tam má robiť, ale sama sa ešte nepýta. Triedna učiteľka mala klientku ubezpečiť, že plienky nie sú problém. Spomínala, že už mali deti, ktoré potrebovali plienku (či už celodenne alebo len na spanie), ale že im ich v škôlke dávajú dole, lebo s deťmi chodia na záchod pravidelne. Ak sa predsa len dieťa pociká, jednoducho ho prezlečú do suchých vecí, nakoľko žiadajú všetkých rodičov, aby mali deti vo svojich skrinkách dostatok čistého oblečenia. Počas tohto rozhovoru triedna učiteľka uviedla, že je veľmi podstatné, aby rodič ohľadom dieťaťa spolupracoval s pedagógom. Klienti teda odmietajú tvrdenia materskej školy, že o potrebe plienok informovali zavádzajúco alebo neskoro.

Nasledujúci deň po Dni otvorených dverí klientka prišla do materskej školy osobne odovzdať prihlášku so všetkými povinnými potvrdeniami a prílohami (od lekára a psychológa) a zároveň k nim priložila aj dokumenty zo Súkromného špecializovaného centra poradenstva a prevencie pre deti do siedmeho roku veku (ďalej ako „*CPP*“) s odporúčaním na pedagogického asistenta. Klientka uvádza, že zástupkyňa riaditeľa si papiere na asistenta povytiahla, pousmiala sa a povedala, že to je podľa nej zbytočné, teraz to riešiť nebudú a riešiť to budú až potom, "*keď si budú trieskať hlavu*".

V priebehu mesiaca XXX prišla klientka do materskej školy osobne odniesť Rozhodnutie o prijatí podpísané oboma rodičmi a **Správu z psychologického vyšetrenia zo dňa XXX** (ďalej ako „*psychologická správa*“). Psychologickú správu klientka obdŕžala z CPP e-mailom dňa XXX, pričom ju obratom doručila materskej škole. Už v tejto psychologickej správe je v rámci sebaobsluhy uvedené, že XXX „***je plienkovaná, začína pomenovať potrebu, niekedy sa vyciká,*** *neoblečie sa, nevyzlečie sa, pije z fľaše aj z pohára, naje sa sama*“. Tieto dokumenty klientka odovzdala priamo zástupkyni riaditeľa vonku na školskom dvore v areáli materskej školy. V tom čase tam boli prítomné obidve triedne učiteľky[4], plný dvor detí a ďalší dospelý personál, s najväčšou pravdepodobnosťou učiteľky z iných tried. Pri odovzdávaní uvedených dokumentov klientka so zástupkyňou riaditeľa riešila aj zmenu údajov v elektronickej prihláške.[5]

[3] Zo škôlky sa počas telefonického rozhovoru mali vyjadriť, že XXX vezmú, nakoľko – ako aj sama škola uvádza vo svojom vyjadrení – prijali ju v rámci inklúzie a chceli „dať možnosť každému dieťaťu“.
[4] Triednymi učiteľkami XXX mali byť XXX a zástupkyňa riaditeľa XXX.
[5] Klientka si všimla, že v elektronickej prihláške boli zadané nesprávne informácie (napríklad zlá adresa klienta, zmena priezviska po svadbe a chybne vyznačené, že rodina nežije v spoločnej domácnosti). Na tieto chyby najprv upozornila materskú školu e-mailom. Na základe e-mailu klientku telefonicky kontaktovali z MŠ a spoločne si prešli, ktoré konkrétne údaje sú nesprávne, aby ich mohli opraviť. Z MŠ jej povedali, že Rozhodnutie o prijatí môžu podpísať aj s neopravenou adresou, ale že v elektronickej prihláške tieto údaje zmenia. Túto úpravu klientka následne ešte osobne doriešila priamo so zástupkyňou riaditeľa pri odovzdávaní papierov.

Hlavná 68
040 01 Košice
Slovensko

055/230 41 21
info@snslp.sk
www.snslp.sk

Pred samotným nástupom XXX do materskej školy na **osobnom stretnutí s triednou učiteľkou dňa XXX** klientka odovzdala **Správu zo špeciálno-pedagogického vyšetrenia zo dňa XXX** (ďalej ako „*špeciálno-pedagogická správa*“), ktorú od CPP obdŕžala e-mailom dňa XXX. V špeciálno-pedagogickej správe je uvedené “*sebaobsluha: je plienkovaná, začína pomenovať potrebu, niekedy sa vyciká*.“ V ďalšom texte správy je uvedené, že nie je rozvinutá sebaobsluha. Klienti uvádzajú, že **do obsahu** tohto ani žiadneho iného dokumentu vyhotoveného odborným zamestnancami Súkromného špecializovaného centra poradenstva a prevencie pre deti do siedmeho roku veku **nijako nezasahovali** a materskej škole **všetky dokumenty predložili v presne takej podobe, v akej boli vyhotovené odbornými zamestnancami a v akej im boli doručené**. Na osobnom stretnutí sa klientka rozprávala o XXX priamo s triednou učiteľkou, kedy sa jej pýtala na praktické záležitosti v súvislosti s plienkami – či ich má nosiť postupne, alebo doniesť celé balenie a či má doniesť aj cvičné nohavičky. Triedna učiteľka jej odpovedala, že systém nosenia plienok nechá na ňu a má doniesť aj cvičné nohavičky. Triedna učiteľka zároveň spomínala, že po určitom čase robí proaktívne osobné stretnutia s rodičmi, ktorí majú o to záujem, pričom klientka záujem prejavila.

Dňa XXX sa uskutočnilo rodičovské združenie, ktoré viedla triedna učiteľka. Po skončení rodičovského združenia zástupkyňa riaditeľa klientke oznámila, že XXX predčasne vylučujú zo škôlky. Klientka zostala zaskočená a priamo tam sa rozplakala, nakoľko adaptačná doba mala trvať tri mesiace, no materská škola XXX vylúčila už po pár dňoch. Zástupkyňa riaditeľa toto rozhodnutie mala odôvodňovať tým, že XXX nie je na škôlku pripravená, má „bábätkovské spôsoby“ a potrebuje ešte tak rok, dva, aby bola pripravená. Následne tvrdila, že sa o skutočnosti, že je XXX plienkovaná, dozvedela až od tretej osoby – od zástupkyne riaditeľa z MŠ XXX. Ide o materskú školu, kde klienti s XXX boli dňa XXX, teda ešte pred Dňom otvorených dverí v materskej škole. Na tvrdenie o „dozvedení sa od tretej osoby“ klientka okamžite zareagovala, že o tejto skutočnosti jej hovorila. Zástupkyňa riaditeľa sa mala klientke ospravedlniť s tým, že to „niekde musela prepočuť“. Na otázku klientky ohľadom pedagogického asistenta, ktorého mala mať XXX, zástupkyňa riaditeľa mala uviesť, že im ho nedali. Následne klientke odporučila, aby XXX dali do rehabilitačných jaslí.

Postup Strediska po prijatí podnetu

Stredisko sa listom zo dňa XXX obrátilo na materskú školu. Vo **Vyjadrení, ktoré bolo Stredisku doručené dňa XXX** (ďalej ako „*Vyjadrenie*“) materská škola uvádza, že do dňa XXX disponovali len dvoma správami z CPP a správami od pediatra, ktorý odporučil kolektívne zariadenie a potvrdil zdravotnú spôsobilosť dieťaťa na pobyt v bežnej materskej škole. Na osobnom stretnutí dňa XXX matka maloletej XXX mala doručiť *Správu z diagnostického vyšetrenia: špeciálnopedagogické vyšetrenie*.

Hlavná 68
040 01 Košice
Slovensko

055/230 41 21
info@snslp.sk
www.snslp.sk

V rámci podkladu **„*Odporúčania pedagogického asistenta na školský rok XXX*“ zo dňa XXX** CPP odporučilo **pracovný úväzok pedagogického asistenta na dieťa vo výške 100%**. Okrem iného CPP ďalej uviedlo, že asistent učiteľa je vo vyučovacom procese nutný pri prekonávaní bariér vyplývajúcich zo zdravotného postihnutia. Asistent učiteľa mal zabezpečovať individuálny, špeciálny prístup k dieťaťu. Mal sa podieľať na utváraní podmienok **počas celého výchovno-vzdelávacieho procesu** a **úzko spolupracovať s rodinou dieťaťa**. CPP uviedlo, že asistent učiteľa je nutný pri prekonávaní bariér v oblasti komunikácie, vzdelávania, sociálneho začlenenia, pri edukačných a iných aktivitách. V rámci sebaobslužných činností **je nutný doprovod a pomoc pri prechode na toaletu, pri používaní toalety**, pri osobnej hygiene, pri príprave a odkladaní pomôcok pre výchovno-vzdelávací proces, v procese vyučovania a výchovy, **pri stravovaní**, pri prezliekaní a obliekaní, pri pohybe po budove škôlky, **pri mimoškolských činnostiach a aktivitách vo vonkajšom priestore**.

V ***správe zo špeciálnopedagogického vyšetrenia zo dňa XXX***, ktorú klienti doručili materskej škole na osobnom stretnutí dňa XXX CPP okrem iného v rámci sebaobsluhy uvádza, že maloletá XXX je „plienkovaná“. V rámci odporúčaní k vzdelávaniu dieťaťa uvádza, že odporúča, aby maloletá XXX pracovala v prostredí materskej školy s podporou asistenta učiteľa. V závere odporúčaní CPP uviedlo, že v prípade potreby **ponúkajú možnosť návštevy dieťaťa priamo v materskej škole a poskytnutie podpory pani učiteľkám a asistentke učiteľa**.

Vo Vyjadrení materská škola ďalej uvádza, že vzhľadom na skutočnosť, že XXX je dieťa s diagnózou Morbus down, v triede bola k dispozícii pedagogická asistentka. Vychádzajúc z Vyjadrenia materská škola prijala dve deti so zdravotným znevýhodnením. Materská škola ďalej vo Vyjadrení opisuje priebeh vzdelávania XXX, kedy uvádza že „*Maloletú sme „reálne zažili“ až 1. septembra XXX. Okrem viditeľnej fyzickej nezrelosti bolo zjavné, že má plienku. Triedna učiteľka, ktorá ju od matky preberala povedala, že s plienkami do materskej chodiť nemôže. Matka odpovedala, že dieťa má v skrinke cvičné nohavičky*“. Materská škola ďalej uvádza, že **učiteľky sa snažili XXX posadiť na toaletu**, na čo reagovala hysterickým plačom a nesúhlasom (fyzicky sa bránila). Nasledujúce dni mali byť podobné, kedy na tretí deň (XXX) XXX okolo 10:00 neudržala stolicu. **„Kolegyňa“ ju umyla v sprche**, avšak do 12:00 kým pre ňu prišla klientka, plakala. Na pobyte vonku sa hodila na zadok na zem a jedla kamienky, **čo materská škola považuje za prejav toho, že zažila diskomfort a vstup do intímnej zóny**. Nasledujúci deň (XXX) XXX opäť neudržala stolicu, na základe čoho sa učiteľky rozhodli kontaktovať klientku, aby pre ňu prišla, pretože učiteľky chceli ísť s ostatnými deťmi von a XXX to nezvládala. Ani piaty deň (XXX) XXX neudržala stolicu. Ďalej materská škola uvádza, že počas obeda pravidelne XXX zasahovala deťom do tanierov, čím ich pri jedle rušila, čo bolo nevhodné aj z hygienického hľadiska. V pondelok XXX XXX preplakala celý deň a od únavy zaspala na zemi pri nohách učiteľky. V stredu XXX bolo naplánovaná stretnutie s rodičmi, kde podpisovali prehlásenie, že poznajú školský poriadok, pričom klientka ho podpísala tiež. Po stretnutí rodičov zástupkyňa riaditeľa klientke oznámila, že ukončuje pobyt dieťaťa v materskej škole z dôvodu nezrelosti

Hlavná 68
040 01 Košice
Slovensko
055/230 41 21
info@snslp.sk
www.snslp.sk

a nepripravenosti s odvolaním sa na § 28d ods. 6 písm. b) a c)[6] zákona 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „*školský zákon*“).

Z Vyjadrenia materskej školy **nebolo zrejmé, akým spôsobom sa zapájala pedagogická asistentka pri prekonávaní bariér vyplývajúcich zo zdravotného postihnutia XXX**. Podľa odporúčania CPP zo dňa XXX mala práve pedagogická asistentka okrem iného pomáhať XXX pri prekonávaní bariér, a to aj pri prechode na toaletu a pri používaní toalety, pri stravovaní (napr. vhodným spôsobom s ňou komunikovať nevhodnosť zasahovania deťom do tanierov) a pri mimoškolských aktivitách a aktivitách vo vonkajšom priestore (napr. pri situácii, keď sa XXX hodila na zem a jedla kamienky). Zároveň materská škola neuvádza, že by akýmkoľvek spôsobom využila možnosť návštevy odborného zamestnanca CPP priamo v materskej škole a poskytnutie podpory zo strany CPP pre učiteľky a pedagogickú asistentku.

Z vyššie uvedeného dôvodu Stredisko dňa XXX adresovalo materskej škole Žiadosť o poskytnutie doplňujúcich informácií (ďalej ako „*doplňujúca žiadosť*“). Vo **Vyjadrení, ktoré bolo Stredisku doručené dňa XXX** (ďalej ako „*doplňujúce vyjadrenie*“) materská škola uvádza, že z ich strany boli dieťaťu poskytnuté všetky opatrenia, vychádzajúce z jeho diagnózy. Ďalej materská škola uvádza, že CPP nenavrhlo spoluprácu[7] a ani materská škola nemala potrebu kontaktovať ich. Zo správ a záverov materská škola usúdila, že XXX zvládne pobyt v bežnej materskej škole s pomocou pedagogickej asistentky. Materská škola ďalej uviedla, že v prípade, ak by maloletá aj naďalej navštevovala materskú školu, vzhľadom na jej aktuálnu vývinovú nezrelosť a nepripravenosť na adaptačný proces, ako aj pretrvávajúcu potrebu používania plienok, by podľa materskej školy existovalo riziko narušenia riadneho priebeh výchovno-vzdelávacieho procesu a zásahu do práv ostatných 22 detí v triede. Materská škola sa opätovne odvolala na fakt, že vo Vyjadrení na účel poskytnutia podporného opatrenia zo dňa XXX CPP nezaznačilo riadok na zabezpečenia sebaobslužných úkonov. Rovnako materská škola zopakovala, že nakoľko je XXX dieťa s diagnózou Morbus down, v triede mali k dispozícii pedagogickú asistentku[8] a na základe

[6] § 28d ods. 6 písm. b) zákona 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov „*Riaditeľ materskej školy môže rozhodnúť o predčasnom skončení predprimárneho vzdelávania, ak nejde o povinné predprimárne vzdelávanie, ak zákonný zástupca dieťaťa alebo zástupca zariadenia nedodržiava podmienky predprimárneho vzdelávania dieťaťa určené školským poriadkom*“ (znenie platné a účinné k 10. septembru 2025)
§ 28d ods. 6 písm. c) zákona 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov „*Riaditeľ materskej školy môže rozhodnúť o predčasnom skončení predprimárneho vzdelávania, ak nejde o povinné predprimárne vzdelávanie, ak zákonný zástupca dieťaťa alebo zástupca zariadenia neinformuje materskú školu o zmene zdravotnej spôsobilosti dieťaťa, jeho zdravotných problémoch alebo iných závažných skutočnostiach, ktoré majú vplyv na priebeh výchovy a vzdelávania*“ (znenie platné a účinné k XXX)

[7] V *správe zo špeciálnopedagogického vyšetrenia zo dňa XXX*, ktorú klienti doručili materskej škole na osobnom stretnutí dňa XXX CPP uviedlo, že v prípade potreby ponúkajú možnosť návštevy dieťaťa priamo v materskej škole a poskytnutie podpory pani učiteľkám a asistentke učiteľa.

[8] V odpovedi zo dňa XXX zároveň materská škola uviedla, že materská škola prijala dve deti so zdravotným znevýhodnením a teda Stredisko predpokladá, že nešlo o pedagogickú asistentku, ktorá mala byť k dispozícii výhradne len XXX.

Hlavná 68
040 01 Košice
Slovensko
055/230 41 21
info@snslp.sk
www.snslp.sk

informácií o zdravotnom stave nemali dôvod prijímať opatrenia na vytvorenie personálnych podmienok pre XXX. V následnom obsahu doplňujúceho vyjadrenia materská škola len zopakovala informácie z vyjadrenia zo dňa XXX o priebehu vzdelávania XXX. Materská škola sa však **nevyjadrila a nespresnila, akým spôsobom sa zapájala pedagogická asistentka pri prekonávaní bariér vyplývajúcich zo zdravotného postihnutia XXX a okrem vyjadrenia, že bola prítomná v triede sa nijako inak nevyjadrila k jej pôsobeniu a komunikácii s rodinou XXX počas jej pobytu v materskej škole.**

Právny rámec

Právnym základom vnútroštátnej právnej ochrany pred diskrimináciou v oblasti vzdelávania je zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „*školský zákon*"), ktorý v § 3 písm. f) upravuje, že „*výchova a vzdelávanie podľa tohto zákona sú založené na princípoch zákazu všetkých foriem diskriminácie a obzvlášť segregácie*". Zákaz diskriminácie je zhmotnený v § 145 ods. 1 školského zákona, podľa ktorého sa práva ustanovené týmto zákonom zaručujú rovnako každému uchádzačovi, dieťaťu, žiakovi a poslucháčovi v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania vo vzdelaní ustanovenou osobitným predpisom.

Týmto osobitným predpisom je antidiskriminačný zákon, ktorý vo svojom ustanovení § 3 ods. 1 stanovuje osobnú a vecnú pôsobnosť „*každý je povinný dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v oblasti pracovnoprávnych a obdobných právnych vzťahov, sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, poskytovania tovarov a služieb a vo vzdelávaní.*" Osobná pôsobnosť je pôsobnosťou všeobecnou. Naproti tomu vecná pôsobnosť sa vzťahuje len na určité oblasti spoločenských vzťahov. Opätovné vyjadrenie povinnosti dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzanie upravuje § 5 ods. 1 antidiskriminačného zákona, v zmysle ktorého „*v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania sa v sociálnom zabezpečení, zdravotnej starostlivosti, pri poskytovaní tovarov a služieb a vo vzdelávaní zakazuje diskriminácia osôb z dôvodov podľa § 2 ods. 1.*" Podľa § 5 ods. 2 písm. c) „*zásada rovnakého zaobchádzania podľa odseku 1 sa uplatňuje len v spojení s právami osôb ustanovenými osobitnými zákonmi v oblastiach prístupu a poskytovania vzdelávania*."

Školský zákon vo svojom ustanovení § 144 ods. 1 písm. e) školský zákon deklaruje, že „*dieťa alebo žiak má právo na inkluzívne vzdelávanie a individuálny prístup rešpektujúci jeho rôzne výchovno-vzdelávacie potreby, schopnosti a možnosti, nadanie a zdravotný stav v rozsahu ustanovenom týmto zákonom.*" V § 144 ods. 2 školský zákon ďalej upravuje, že „*dieťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami má právo na výchovu a vzdelávanie s využitím špecifických foriem a metód, ktoré zodpovedajú jeho potrebám, a na vytvorenie nevyhnutných podmienok, ktoré túto výchovu a vzdelávanie umožňujú.*"

Hlavná 68
040 01 Košice
Slovensko

055/230 41 21
info@snslp.sk
www.snslp.sk

Okrem zákazu konania a opomenutia, ktoré by bolo menej priaznivým zaobchádzaním, antidiskriminačný zákon pre napĺňanie povinnosti dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v § 2 ods. 3 vyžaduje aj **prijímanie opatrení na ochranu pred diskrimináciou**.[9] Toto ustanovenie je potrebné vykladať v súlade s Dohovorom o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej ako „*Dohovor*"), ktorý má podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy prednosť pred zákonmi. V kontexte deti so zdravotným postihnutím je kľúčový čl. 24 Dohovoru. Toto ustanovenie formuluje výslovné právo na vzdelávanie v inkluzívnom prostredí a zaväzuje poskytovateľov vzdelávania zaistiť, aby každé dieťa so zdravotným postihnutím bolo vzdelávané v hlavnom vzdelávacom prúde s vytvorením podporujúceho vzdelávacieho prostredia. Právo na inkluzívne vzdelávanie obsahuje nielen negatívnu povinnosť rešpektovať toto právo a neprimerane nezasahovať do práva na vzdelanie, ale zároveň aj **pozitívnu povinnosť urobiť všetky kroky vedúce k naplneniu tohto práva, vrátane prijatia individualizovaných opatrení**. Prejavom pozitívnej povinnosti je zaistiť tzv. primerané opatrenia formulované v čl. 2[10] a čl. 5[11] Dohovoru. Z hľadiska posudzovanej právnej veci je relevantné aj ustanovenie čl. 7 ods. 2, podľa ktorého **je prvoradým hľadiskom pri každej činnosti týkajúcej sa detí so zdravotným postihnutím najlepší záujem dieťaťa**.

Pre posúdenie určitého konania ako diskriminačného podľa antidiskriminačného zákona je vždy potrebná existencia niektorého z dôvodov uvedených v § 2 ods. 1, v zmysle ktorého „*dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine,* ***zdravotného postihnutia****, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti*."

Posledným definičným znakom, ktorý musí byť identifikovaný na to, aby bolo možné hovoriť o diskriminácii je forma diskriminácie. V zmysle ustanovenia § 2a antidiskriminačného zákona

---

[9] V praxi by malo ísť o povinnosť okrem iného aj škôl a výchovnovzdelávacích subjektov upraviť preventívne antidiskriminačné mechanizmy v ich vnútorných predpisoch, a to nielen deklaratórne, ale s praktickými implementačným a merateľným potenciálom reflektujúcim požiadavku súdnej preskúmateľnosti plnenia si zákonnej povinnosti dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania.

[10] Podľa čl. 2 Dohovoru: „diskriminácia na základe zdravotného postihnutia" je každé robenie rozdielov, vylúčenie alebo obmedzenie na základe zdravotného postihnutia, ktorých cieľom alebo účinkom je narušiť alebo znemožniť uznávanie, využívanie alebo uplatňovanie všetkých ľudských práv a základných slobôd v politickej, hospodárskej, sociálnej, kultúrnej, občianskej alebo inej oblasti na rovnakom základe s ostatnými; zahŕňa všetky formy diskriminácie vrátane odmietnutia primeraných úprav
„primerané úpravy" sú nevyhnutné a adekvátne zmeny a prispôsobenie, ktoré nepredstavujú neúmerné alebo nadmerné zaťaženie a ktoré sa robia, ak si to vyžaduje konkrétny prípad, s cieľom zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím využívanie alebo uplatňovanie všetkých ľudských práv a základných slobôd na rovnakom základe s ostatnými

[11] Podľa čl. 5 Dohovoru: Osobitné opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na urýchlenie alebo dosiahnutie faktickej rovnosti osôb so zdravotným postihnutím, sa v zmysle tohto dohovoru nepovažujú za diskrimináciu.

Hlavná 68
040 01 Košice
Slovensko

055/230 41 21
info@snslp.sk
www.snslp.sk

„*Diskriminácia je priama diskriminácia, nepriama diskriminácia, obťažovanie, sexuálne obťažovanie a neoprávnený postih; diskriminácia je aj pokyn na diskrimináciu a nabádanie na diskrimináciu*.“ **Priamu diskrimináciu** definuje § 2a ods. 2 ako „*konanie alebo opomenutie, pri ktorom sa s osobou zaobchádza menej priaznivo, ako sa zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou v porovnateľnej situácii*.“ **Nepriamu diskrimináciu** definuje § 2a ods. 3 ako „*navonok neutrálny predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax, ktoré znevýhodňujú alebo by mohli znevýhodňovať osobu v porovnaní s inou osobou; nepriama diskriminácia nie je, ak takýto predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax sú objektívne odôvodnené sledovaním oprávneného záujmu a sú primerané a nevyhnutné na dosiahnutie takého záujmu.*“

Právne posúdenie

Pri hodnotení, či v prípade XXX materská škola porušila zákaz diskriminácie, je nevyhnutné skúmať, či došlo k naplneniu jeho definičných znakov. Tie okrem školského zákona upravuje všeobecne antidiskriminačný zákon. V prvom rade je potrebné identifikovať konanie, ktorým mal byť zákaz diskriminácie porušený, následne určiť formu porušenia a dôvod, ktorý bol príčinou namietaného konania. Z hľadiska skúmania namietaného správania sa pritom nie je rozhodujúci iba úmysel zodpovednej osoby, ale aj účinok jej konania na osobu, ktorá je zdravotne postihnutá. Nie je teda rozhodujúce, či samotným cieľom konania bolo zaobchádzať menej priaznivo s osobou z dôvodu jej zdravotného postihnutia, ale dôležitý je aj výsledok – či má konanie na osobu negatívny dopad z dôvodu jej zdravotného postihnutia. Prihliadanie nie len na cieľ konania, ale i na jeho výsledok je logickým vyústením toho, že pri osobách so zdravotným postihnutím antidiskriminačná legislatíva neobsahuje len zákaz negatívneho správania sa, ale ustanovenie § 2 ods. 3 antidiskriminačného zákona upravuje i príkaz pozitívneho konania, ktorého výsledkom má byť odstránenie nerovnosti v prístupe k určitým právam. V prípade, že k pozitívnemu konaniu nedôjde alebo ho zodpovedná osoba opomenie, pričom jeho dôsledkom je znevýhodnenie osoby práve v súvislosti s jej zdravotným postihnutím, je uvedené konanie porušením zákazu diskriminácie.

Je nepochybné, že na danú právnu vec **sa vzťahuje povinnosť materskej školy dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v zmysle antidiskriminačného zákona** nevynímajúc školský zákon.

Ďalším definičným znakom diskriminácie sú zakázané **dôvody (motívy) menej priaznivého zaobchádzania**. Diskriminačný dôvod nie je potrebné dokazovať (stačí domnienka). Jeho existenciu a príčinnú súvislosť medzi ním a namietaným menej priaznivým zaobchádzaním je potrebné vyvodiť z okolností prípadu, pričom musí byť medzi nimi identifikovaný znak príčinnej súvislosti. XXX je dieťaťom s diagnózou Morbus down (Downov syndróm), čo nepopiera ani samotná materská škola a možno tak oprávnene predpokladať, že **XXX zdravotné postihnutie**

Hlavná 68
040 01 Košice
Slovensko
055/230 41 21
info@snslp.sk
www.snslp.sk

stanovením diagnózy Morbus down je očividné, a teda ide o skutočnosť, ktorá nie je medzi stranami sporná.

V zmysle vyššie uvedeného má XXX, ktorá je dieťaťom so zdravotným postihnutím, **právo na rovnaké zaobchádzanie a ochranu pred diskrimináciou z dôvodu jej zdravotného postihnutia v prístupe k plneniu predprimárneho vzdelávania**.

V rámci antidiskriminačného sporu, ak žalobca oznámi skutočnosti, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo, je žalovaný povinný preukázať, že neporušil zásadu rovnakého zaobchádzania.[12] Primárny dôkaz o porušení zásady rovnakého zaobchádzania predložený žalobcom alebo žalobkyňou, na základe ktorého sa dôkazné bremeno prenáša na žalovaného, aby ten preukázal opak, nemusí tvrdenú diskrimináciu resp. porušenie zásady rovnakého zaobchádzania preukazovať s istotou, teda bez akýchkoľvek pochybností, ale stačí určitá miera pravdepodobnosti.[13]

V posudzovanom prípade Stredisko namietané konanie rozčlenilo na dve časti. **V prvej časti** Stredisko hodnotilo, či materská škola dodržala odporúčania CPP a vytvorila podmienky rešpektujúce špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby XXX, resp. či vynaložila úsilie na realizáciu primeraných úprav pre maloletú XXX ako pre osobu so zdravotným znevýhodnením. **V druhej časti** sa Stredisko zameralo na ustanovenie školského poriadku, a s tým súvisiacu argumentáciu materskej školy, kedy sa odvoláva na fakt, že samotný školský poriadok stanovuje, že v prípade, ak dieťa používa plienky, nemôže byť prijaté do materskej školy, resp. že táto skutočnosť predstavuje prekážku na jeho prijatie.

XXX je dieťaťom so zdravotným postihnutím, a to na základe stanovenia diagnózy Morbus down (Downov syndróm). Z uvedeného dôvodu súčasťou Žiadosti o prijatie dieťaťa na predprimárne vzdelávanie boli aj správy z CPP, a to konkrétne Vyjadrenie na účel poskytnutia podporného opatrenia a Odporúčanie pedagogického asistenta na školský rok XXX. V rámci odporúčania pedagogického asistenta CPP uviedlo, že XXX má narušenú komunikačnú schopnosť, čo si vyžaduje neustálu pomoc a podporu pri prekonávaní bariér zo strany asistenta učiteľa.[14] Z odporúčania CPP **je nepochybné, že potreba pedagogického asistenta pre XXX bola počas celého vyučovacieho procesu a výchovnej činnosti a to predovšetkým v rámci adaptačného pobytu**. O týchto skutočnostiach bola materská škola informovaná už pri podávaní žiadosti

[12] § 11 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon)
[13] DEBRECÉNIOVÁ, J., Antidiskriminačný zákon, Komentár. Bratislava: Občan a demokracia, 2008, s. 229
[14] Asistent mal XXX sprostredkovať informácie, podať ich primeraným spôsobom a pomôcť jej porozumieť im. Asistent mal zabezpečovať individuálny a špeciálny prístup k dieťaťu. Asistent sa mal podieľať na utváraní podmienok počas celého výchovno-vzdelávacieho procesu a úzko spolupracovať s rodinou dieťaťa. V rámci sebaobslužných činností je nutný doprovod a pomoc pri prechode na toaletu, pri používaní toalety, pri osobnej hygiene, pri stravovaní, pri obliekaní a vyzliekaní sa, pri mimoškolských aktivitách a podobne.

Hlavná 68
040 01 Košice
Slovensko

055/230 41 21
info@snslp.sk
www.snslp.sk

o prijatie dieťaťa na predprimárne vzdelávania dňa XXX. V súvislosti s pedagogickou asistentkou materská škola vo svojich vyjadreniach uvádza, že „*v triede sme mali k dispozícii pedagogickú asistentku (nie osobnú pre toto dieťa)*“. Nakoľko do materskej školy bolo prijaté aj iné dieťa okrem XXX, Stredisko má za to, že pedagogická asistenta bola spoločná pre všetky deti so zdravotným znevýhodnením a nedokázala tak poskytnúť potrebnú pomoc a podporu pri prekonávaní bariér XXX počas celého jej pobytu v materskej škole. Uvedené podporujú aj ďalšie vyjadrenia materskej školy, kedy uvádza, že „***učiteľky** sa snažili XXX posadiť na toaletu*“ a následne opisuje ďalšie správanie XXX, kedy si vonku sadla na zadok a jedla kamienky, kedy volali matke nakoľko chceli ísť s deťmi von a XXX to nezvládala alebo keď XXX zasahovala deťom do ich tanierov. Z týchto vyjadrení však nevyplýva, akým spôsobom sa zapájala pedagogická asistentka pri prekonávaní bariér vyplývajúcich zo zdravotného postihnutia XXX. Ako aj samotná materská škola vo svojom vyjadrení uvádza, správanie kedy sa XXX hodila na zem a jedla kamienky, ale aj správanie XXX v nasledujúcich dňoch pripisovali tomu, že „*očividne zažila diskomfort a vstup do intímnej zóny cudzou osobou v novom prostredí*“ v súvislosti s pokusom učiteliek posadiť ju na toaletu. Vychádzajúc z odporúčaní CPP má Stredisko za to, že práve v tejto situácii mala pedagogická asistentka poskytnúť XXX potrebnú podporu a primeraným spôsobom s ňou komunikovať tento „vstup do intímnej zóny“, čo sa však podľa vyjadrení materskej školy nestalo. Zároveň materská škola neuvádza, že by akýmkoľvek spôsobom využila možnosť návštevy odborného zamestnanca CPP priamo v materskej škole a poskytnutie podpory zo strany CPP pre učiteľky a pedagogickú asistentku. Materská škola nepreukázala snahu pre XXX vytvoriť vhodné podmienky spočívajúce predovšetkým v podpore pedagogického asistenta pri prekonávaní bariér. Zároveň nevyužila ani alternatívne postupy umožňujúce začlenenie XXX do materskej školy, napríklad vo forme priamej účasti zákonných zástupcov alebo podpory CPP. Stredisko na základe uvedeného dospelo k záveru, že **materská škola nevytvorila, resp. nemá za preukázané, že by sa vôbec pokúsila vytvoriť podmienky na to, aby bola XXX poskytovaná potrebná podpora zo strany pedagogického asistenta**.

Stredisko si zároveň dovoľuje uviesť, že materská škola ukončenie predprimárneho vzdelávania XXX odôvodňuje v rozhodnutí predovšetkým tým, že „*zákonný zástupca neuviedol pravdivé údaje v žiadosti o prijatie dieťaťa, t. j. neuviedol, že dieťa nie je „odplienkované“*.“ Uvedené má byť zároveň podľa školského poriadku prekážkou k prijatiu dieťaťa do materskej školy, resp. dôvodom k predčasnému skončeniu adaptačného vzdelávania. Zároveň sa materská škola odvoláva na nezaškrtnutú kolónku o zabezpečení sebaobslužných úkonov vo Vyjadrení na účel poskytnutia podporného opatrenia zo dňa XXX vydaného Súkromným špecializovaným centrom poradenstva a prevencie pre deti do siedmeho roku veku. Tiež poukazuje na to, že správa z špeciálno-pedagogického vyšetrenia v ktorej je uvedené, že XXX nezvláda sebaobslužné činnosti a je plienkovaná, bola materskej škole doručená až XXX. Na základe uvedených skutočností mala materská škola za preukázané, že rodičia úmyselne zatajili dôležité informácie (že je XXX plienkovaná), ktoré by viedli k rozhodnutiu dieťa do materskej školy neprijať. K uvedeným skutočnostiam Stredisko uvádza, že **kolónku o zabezpečení sebaobslužných úkonov nezaškrtávali rodičia**, ale CPP na základe odborného posúdenia zdravotného stavu XXX

Hlavná 68
040 01 Košice
Slovensko

055/230 41 21
info@snslp.sk
www.snslp.sk

a rodičia do uvedeného dokumentu nijako nezasahovali. Zároveň je potrebné dodať, že psychologické a špeciálno-pedagogické vyšetrenia v CPP boli XXX robené na žiadosť rodičov pre potreby zaškolenia dieťaťa, a to bez predošlého vyzvania materskej školy. Následne klienti správu zo psychologického ako aj špeciálno-pedagogického vyšetrenia mali materskej škole doručiť bezodkladne po tom, ako im bola doručená z CPP. Je teda nepochybné, že klienti nemali záujem zatajovať akékoľvek skutočnosti ohľadom zdravotného stavu XXX, naopak na ich žiadosť XXX absolvovala vyšetrenia, ktorých výsledky mali pomôcť materskej škole pri zaškoľovaní XXX. Klienti zároveň uvádzajú, že mimo lekárskych správ a podkladov, ktoré materskej škole doručili, už od začiatku na Dni otvorených dverí otvorene komunikovali so zástupkyňou riaditeľa o zdravotnom stave XXX, okrem iného aj o skutočnosti, že XXX je plienkovaná.

Na základe podkladov, ktorými Stredisko disponuje, je nepochybné, že materskej škole bolo dňa XXX doručené Odporúčanie pedagogického asistenta na školský rok XXX, z ktorého vyplývala nutnosť pedagogického asistenta pre XXX počas celého jej pobytu v materskej škole. Napriek tomu **materská škola nepreukázala úsilie o zabezpečenie pedagogického asistenta pre XXX a zároveň nepreukázala poskytnutie potrebnej podpory zo strany pedagogickej asistentky, ktorá sa mala nachádzať v triede**. Zároveň je nepochybné, že dňa XXX bola materskej škole doručená správa zo špeciálno-pedagogického vyšetrenia, z ktorej je zrejmé, že XXX nezvláda sebaobslužné činnosti a je plienkovaná. Stredisko **nemá za preukázané, že by materská škola po doručení tejto správy vynaložila akékoľvek úsilie na realizáciu primeraných úprav a prijatie podporných opatrení** pre maloletú XXX ako pre osobu so zdravotným znevýhodnením. Stredisko na základe uvedených skutočností dospelo k záveru, že materská škola takýmto postupom nerešpektovala aplikáciu špeciálnych vzdelávacích postupov a odporúčaní CPP. Materská škola tak **neuskutočnila primerané úpravy** tým, že neprihliadala na XXX špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby a potrebu individuálneho prístupu rešpektujúceho XXX výchovné a vzdelávacie potreby a príslušné podporné opatrenia, **čím porušila zákaz diskriminácie vo forme odmietnutia primeraných úprav v zmysle čl. 2 Dohovoru**. Škola zároveň takýmto konaním, kedy neprijala opatrenia na ochranu pred diskrimináciou a **porušila ustanovenie § 2 ods. 3 antidiskriminačného zákona**.

V **druhej časti právneho posúdenia** sa Stredisko venovalo samotnému školskému poriadku. V tejto súvislosti posudzovalo ustanovenie školského poriadku, ako aj argumentáciu materskej školy, ktorá poukazovala na to, že podľa školského poriadku nemôže byť do materskej školy prijaté dieťa používajúce plienky, resp. že táto skutočnosť predstavuje prekážku jeho prijatia. Podľa právneho názoru Strediska **takéto ustanovenie školského poriadku môže byť diskriminačné**, najmä ak sa **uplatňuje bez výnimiek** a **dotýka sa detí so zdravotným postihnutím**. Pravidlo podľa ktorého „dieťa nesmie používať plienky“ je síce na prvý pohľad neutrálne, v praxi však môže **znevýhodňovať deti so zdravotným postihnutím**, ktoré z objektívnych zdravotných dôvodov ešte nemôžu byť bez plienok. V takom prípade **môže dôjsť k nepriamej diskriminácii z dôvodu zdravotného postihnutia v oblasti vzdelávania**. Materská škola má povinnosť poskytovať primerané úpravy, teda prispôsobiť podmienky tak, aby dieťa so

Hlavná 68
040 01 Košice
Slovensko

055/230 41 21
info@snslp.sk
www.snslp.sk

zdravotným postihnutím nebolo vylúčené zo vzdelávania, pokiaľ by to nepredstavovalo neprimeranú záťaž.

Záver

Klienti sa na Stredisko obrátili s podnetom, v ktorom namietali diskrimináciu a porušenie práv ich dcéry XXX zo strany materskej školy. Stredisko v rámci svojho zákonného mandátu pristúpilo k posúdeniu možnej diskriminácie, kedy na základe obsahu podnetu a listinných podkladov, ktorými disponovalo, **dospelo k dôvodnému záveru, že materská škola porušila zákaz diskriminácie vo forme odmietnutia „primeraných úprav“ a to z dôvodu zdravotného postihnutia XXX**. Materská škola zároveň svojím konaním, kedy neprijala opatrenia na ochranu pred diskrimináciou **porušila ustanovenie § 2 ods. 3 antidiskriminačného zákona**.

Stredisko sa v rámci právneho posúdenia zameralo aj na ustanovenie školského poriadku, ktoré stanovuje, že dieťa ktoré je plienkované nemôže byť prijaté do materskej školy. Stredisko dospelo k záveru, že **takéto ustanovenie školského poriadku môže predstavovať nepriamu diskrimináciu**, najmä ak sa **uplatňuje bez výnimiek** a **dotýka sa detí so zdravotným postihnutím**.